

vitur, sed malis vitur. Versatur autem in continentia & continentia in eo, quod magne partis hominum habitum superat. Continentes enim magis, incontinentes minus, quam maxima pars hominum possit, in recta ratione permanet. Ea autem incontinentia sanabilior est, quæ inest in incontinentibus atra bile affectis, quam eorum, qui in eo, quod deliberarunt, non permanent: faciliusque sanari possunt, qui ex consuetudine, quam qui ex natura, incontinentiam contraxerunt. Facilius est enim consuetudinem mutare, quam naturam. Propterea enim & consuetudinem mutare difficile est, quia natura similis est: quemadmodum ait Euenus,

Multos, quod partum est meditando, permanet annos,

Atque in naturam tandem conuertitur usus.

Quid igitur sit continentia, quid incontinentia: quid tollerantia, & mollietas: & quam inter se hi habitus ratione habeat, hæcenus à nobis expositum est.

CAPVT XI.

DE voluptate autem & dolore cognoscere, eius hominis est, qui in ciuilibus prudentiæ studio se versari proficitur. Hic enim ultimi bonorum omnium magister, & veluti architectus est: quod inueniens, vnumquidque partim malum, partim bonum simpliciter dicere solemus. Præterea verò necessariò nobis de iis disputandum & considerandum est. Nam cum uirtutes & vitia, quæ ad mores pertinent, in voluptate ac dolore locauimus: tum plerique vitam beatam cum voluptate copulatam esse dicunt. Itaque & *μακάριον*, beatum, *ὅπου τὴ μάξιςται χεῖρεν*, à maxime gaudento, nominarunt. Primum igitur sunt qui nullam voluptatem bonum esse censent, neque per se, neque ex eueni: non enim idem esse bonum & voluptatem. Alij nonnullas esse bonas, multas verò malas. Tertij disputant, etiam si voluptates omnes sint bonum, non posse fieri tamen, vt summum bonum sit voluptas. Omnino igitur non est bonum: quia voluptas percipi possit. At nullus ortus finibus est cognatus: vt nulla ædificatio cum ædibus cognationem habet. Præterea temperans fugit voluptates: tum prudens indolentiam persequitur, non voluptatem. Deinde prudenter sentiendi facultatem impediunt voluptates, eoque magis, quo quisque magis delectatur: qualis est ea, quæ ex rebus venereis percipitur. In ea voluptate enim neminem quicquam animo agitare, aut ratione explicare posse. Præterea voluptatis ars nulla est. atqui quicquid est bonum, artis opus est. Tum verò voluptates pueri & bestię persequuntur. Non omnes autem esse bonas id declarat,

A ποικιλῶς ἢ χρωδῶν. ἔστι δὲ ἀκρεσία, καὶ ἐπιρροῖα τετα ἀπει τὸ ὑπερβολὴν τῆς ἡδονῆς πολλῶν ἐξ ἑσος. ὁ μὲν γὰρ ἐμμελεῖ μᾶλλον. ὁ δὲ, ἢ πῶν, τῆς ἡδονῆς πλείων δυνάμειος, ὀλιγοτέρα ἢ ἡδονῆς ἀκρεσιῶν, ὡς οἱ μὲν ἀγχοῖκοι ἀκρατεῦνται ἡδονῆς βουλευσαμένον ὑφ' αὐτῶν ἐμμελῶν τῶν δὲ καὶ οἱ δὲ ἐδισμῶν ἀκρετεῖς, ἡδονῆς φροσῶν ῥᾶπον γὰρ ἔδος μετακινήσασιν φύσεως. διὰ γὰρ τῆς καὶ τὸ

B ἔδος γαλιπῶν, ὅτι τῆ φύσος ἰοικεν, ὡς ἀφ' αὐτῆς Εὐέλως λέγει,

Φημι πολὺ χροδῶν μελέτω ἐρῶμι φίλος καὶ δὴ

Τῶν δὲν ἀνδρῶν ποιοι τελευτῶς φύσιν ἐστίν. τί μὲν ἔστιν ἐπὶ ἐπιρροῖα, καὶ τί ἀκρεσία, καὶ τί κρετερία καὶ μαλακία, καὶ πῶς ἐχρεῖται αἱ ἐξ ἑσος αὐτῶν περὶ δὴ ἡδονῆς, εἰρηται.

C Καθοδῶν ἰα.

ΠΕρὶ ἢ ἡδονῆς καὶ λύπης θεωρησῶν, τῆ τῶν πολιτικῶν φιλοσοφῶν τε. ἔστι γὰρ τῶν τελείων ἀρχαίων, πρὸς ὅ βλάπτοντες, ἔκαστον, τὸ μὲν, κακόν τὸ δὲ, ἀγαθὸν ἀπλῶς λέγουσιν. ἔπει ἢ, καὶ ἡδονῆς ὅποια ἔσται ἀπει ἀπ' αὐτῶν τῶν γὰρ ἀπει τῶν καὶ κακίαν τῶν ἡδονῶν ἀπει λύπας καὶ ἡδονῆς ἐστὶν ἡδονῆς καὶ τῶν ὀλιγομένων οἱ πλείους μεθ' ἡδονῆς εἰνάσασιν. διὸ καὶ τὸν μακρότερον ὀνομασῶσιν ὁπὸ τῆς χρεῖρας. τοῖς μὲν οὖν, ὁποῦ οὐδὲμία ἡδονῆς ἐστὶ ἀγαθὸν, οὐτε κατ' αὐτὸ, οὐτε κατ' συμβεβηκόσ. καὶ γὰρ ἐστὶ τὸ ἀπὸ ἀγαθὸν καὶ ἡδονῆς τῆς δὲ, ἔστιν ὑφ' αὐτῆς, καὶ ἢ πολλὰ, φαύλα. ἔπει ἢ, τοῦτῶν τῶν, εἰ καὶ πᾶσαι ἀγαθὸν, ὁμοίως μὴ ἐστὶν ἡδονῆς τῆς ἀρεῖας ἡδονῆς. ἄλλως μὲν οὖν ἐκ ἀγαθὸν, ὅτι πᾶσαι ἡδονῆς ἡδονῆς ὅστιν εἰς φύσιν ἀληθινή, οὐδὲμία ἢ χρεῖρας συγγρηῖς τῆς τέλεισιν ὅσιν οὐδὲμία οἰκοδόμοισις οἰκία. ἔπει, ὁ σώφρων φεύγει τὰς ἡδονῆς. ἔπει, ὁ φρόνιμος τὸ ἀεικτον δῶσκει, οὐ τὸ ἡδονῆς. ἔπει, ἐμπόσιον τῶν φροσῶν αἱ ἡδονῆς καὶ ὅσα μᾶλλον χεῖρες, μᾶλλον. ὅσιν τῶν ἡδονῶν ἀφροσῶν οὐδὲμία γὰρ αἱ δυνάσται νοσῶσι πὲν ἀντι. ἔπει, τῆς ἡδονῆς ὀλιγομένων καὶ τοῖς πᾶσι ἀγαθὸν, τῆς ἡδονῆς ἔργον. ἔπει, τὰ ποιῶν καὶ τὰ διπλῶν δῶσκει τὰς ἡδονῆς. τῆς ἢ μὴ πάσις ἀσυνδῶσ, ὅτι εἰσὶ καὶ